ISSN 1640–8497

Sprawozdanie

Pompy insulinowe dla dzieci chorych na cukrzycę typu 1

Program Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy i Sekcji Pediatrycznej Polskiego Towarzystwa Diabetologicznego

Report. Insulin pump for children with type 1 diabetes Program of the Great Orchestra of the Christmas Charity and the Pediatric Working Group of Polish Diabetes Association

W latach 2001–2002 prowadzono ogólnopolski program leczenia dzieci chorych na cukrzycę typu 1 metodą ciągłego podskórnego wlewu insuliny z zastosowaniem pomp insulinowych. Pompy insulinowe MiniMed 508 zakupiła Fundacja Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy. Zarząd Fundacji podjął decyzję zakupu pomp dla dzieci poniżej 7 roku życia chorych na cukrzycę. Uzasadnił ją względami medycznymi, takimi jak: chwiejny przebieg choroby, skłonność do ciężkich hipoglikemii i wpływ wyrównania metabolicznego na rozwój fizyczny dziecka, oraz czynnikami psycho-emocjonalnymi: lękiem przed igłą, stresem związanym z zastrzykami i stałymi godzinami posiłków oraz lękiem rodziców o życie dziecka w wypadku ciężkich hipoglikemii.

Program ten składał się z następujących etapów:
1. Zakup pomp insulinowych.
2. Szkolenie lekarzy i pielęgniarek z poradni diabetologicznych, pediatrycznych.
3. Szkolenie rodziców chorych dzieci.
4. Podsumowanie pierwszych wyników leczenia (ankiety).

W 2001 roku Fundacja zakupiła 205 pomp MiniMed 508 oraz dodatkowo otrzymała 6 pomp w darze od firmy MiniMed. Każda z nich była wyposażona w niezbędny osprzęt, taki jak: wkłucia, strzykawki, baterie, wystarczający na okres 3 miesięcy.

Na przełomie lat 2001/2002 przekazano 211 pomp do 24 ośrodków diabetologicznych. W 2002 roku Fundacja zakupiła 310 pomp MiniMed 508, natomiast kolejne 10 otrzymała od firmy MiniMed; łącznie do 26 ośrodków diabetologicznych przekazano 320 pomp insulinowych wraz z wyposażeniem wystarczającym na okres 3 miesięcy.

Zasady przekazania pomp

Wszystkie poradnie otrzymały list informujący o planowanym zakupie pomp insulinowych dla dzieci poniżej 7 roku życia, z prośbą o przygotowanie i przesłanie imiennej listy pacjentów. Na podstawie tych list pompy przekazywano do poszczególnych ośrodków.

Szkolenia lekarzy i pielęgniarek

W 2001 roku odbył się 2-dniowy kurs obejmujący wykłady i warsztaty, dotyczący leczenia metodą ciągłego podskórnego wlewu insuliny. Uczestniczyło w nim 85 osób z 25 ośrodków.

W marcu 2003 roku w szkoleniu uczestniczyło 110 osób; poza częścią warsztatową każdy z ośrodków zaprezentował wyniki leczenia za pomocą pomp insulinowych. Uczestnicy otrzymali certyfikaty. Sesjom naukowym przewodniczyli: w 2001 roku — prof. dr hab. Leszek Szewczyk, w 2003 roku — prof. dr hab. Leszek Szewczyk i doc. dr hab. Przemysława Jarosz-Chobot.

Ankiety

Do każdej rodziny, która otrzymała pompę insulinową, Fundacja Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy wysłała ankiety. W 2002 roku 110 rodzin odpowiedziało na 250 takich ankiet.

Na ich podstawie stwierdzono, że 90% kontynuuje leczenie, 10% zrezygnowało z leczenia ze względów finansowych, 10 osób podało, że są średnio zadowolone z leczenia, zaś pozostałe były bardzo zadowolone.

Większość pacjentów uzyskała poprawę wyrównania metabolicznego — obniżenie wartości HbA_{1c}; dodatkowo rodzice podawali, że przebieg choroby jest stabilniejszy, występuje mniej hipoglikemii oraz odnotowują prawidłowe wyniki glikemii porannej. Podsumowanie wyników leczenia, opracowanych przez lekarzy z ośrodków diabetologicznych, przedstawiano podczas sesji szkoleniowej w 2003 roku.

Powikłania ostre, które zanotowano, to 20 incydentów kwasicy ketonowej oraz 5 incydentów ciężkiej hipoglikemii. Powikłania skórne wystąpiły u 25 dzieci.

Najczęściej podawane opinie rodziców: „lepsze wyniki glikemii, mniej niedocukrzeń niż przy zastrzykach, mniej wahań glikemii, dziecko zjada więcej owoców, może jeść, kiedy jest głodne, może więcej jeść... Dziecko spokojniejsze, lepiej śpi, może integrować się z rówieśnikami i chodzić do przedszkola".

Sprawozdanie to przedstawiono uczestnikom Kursu Szkoleniowego w 2003 roku.

Materiał opracowała Ewa Pańkowska

Komentarz

Polskie Towarzystwo Diabetologiczne uważa akcję zakupu pomp insulinowych dla dzieci chorych na cukrzycę za bardzo istotny wkład Fundacji „Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy" w poprawę warunków leczenia tych dzieci. Poza polepszeniem wyrównania metabolicznego u tej grupy małych pacjentów akcja miała również niewątpliwie charakter edukacyjny. Skorzystali z niej zarówno pacjenci i ich rodziny, jak i personel medyczny. Mimo że akcja dotyczyła tylko dzieci w określonym wieku, a zatem prowadzono ją wyłącznie z udziałem i pod nadzorem Sekcji Diabetologii Pediatrycznej PTD, wywarła ona wrażenie na całej, liczącej ponad 1000 osób, społeczności Polskiego Towarzystwa Diabetologicznego. Wszyscy diabetolodzy bardzo pozytywnie odebrali jak zwykle piękną akcję Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy. Wyrazem tego jest już w tej chwili zainteresowanie całego Polskiego Towarzystwa Diabetologicznego kontynuacją i rozszerzeniem działalności, której celem jest zapobieganie powstawaniu wad wrodzonych u dzieci dzięki zaopatrzeniu w indywidualne pompy insulinowe kobiet chorych na cukrzycę planujących ciążę i będących w ciąży. Wyrównanie cukrzycy u tych pacjentek przez okres ciąży stworzyłoby optymalne warunki do rozwoju płodu oraz dalszych losów noworodków urodzonych z ciąż pacjentek z cukrzycą. Dlatego właśnie Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Diabetologicznego wystąpił z propozycją takiego programu do Fundacji „Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy".

Polskie Towarzystwo Diabetologiczne składa podziękowanie Wielkiej Orkiestrze Świątecznej Pomocy i jest przekonane, że jeszcze wiele można zrobić dla osób chorych na cukrzycę w ramach tej pięknej akcji.

Prof. zw. dr hab. med. Jacek Sieradzki
Prezes Polskiego
Towarzystwa Diabetologicznego